

כל אחד אלה שבעל פדיות

כשמו כן הוא, מבהיר שבמבחן מהפנינים ומאמריהם המבדרים כי מדרשא, עירך בפניו הקורא כשלוחן העורך, מבלי שיצטרך לחפש בחיפוש אחר חיפוש לרבות מרגליות ומגדנות טובים

< גליאון מ"ד – פ' ויקרא תשע"א לפ"ק >

ויקרא אל משה (א', א').

א' זעירא.

כל הבודה מן הכבוד כבוד בורה אחריו (תנחות מא כאן).

פע"א בא חסיד אחד להרחה ק' ר' בונם מפשיסחא זי"ע וטענתו בפייהו, היה והוא כבר זה שנים רבות שהוזע בורה מן הכבוד ועודין לא מצא שהכבוד ירדוף אחריו?!...

ענה לו הרחה ק', שמתברא מילתה, שמאחר שאתה בודק אם הכבוד בורה אחריך, בכל שעה ושעה אתה סובב ראשך לראות אם הכבוד כבר אחריך, וכשהאתה עושה כן הכבוד חושב שאתה רוצה לדודף אחריו, ועל כן מתחילה הוא לבורך יותר ויוטר...

ולמה הכבוד בורה ממנו, יש לומר דבר פשוט על פי השבל,שמי שבורה אחורי הכבוד, על פי רוב יעשה אפילו דברים שהנמה לבזין אצלו ואצל העם הרואים בכך להשיג קצחת כבוד, ועל כן אחרי רדיפת הכבוד, בודאי שכבר הוא מכובד די והותר...

ומפוזם התשובה שהשיב גדול אחד בששאלה זו, דלא כוארה מהו הנפק"ם שבין הבורה אחורי הכרבו ובורה מן הכבוד, הלא למעשה מעשה שניהם נשאים מבעלי שם כבוד, וזה מפני שבורה הייננו, וזה מפני שבורה אחורי?

ענה דהנפק"ם יהיו לעת זקנותם של ב' אנשים הללו, דמי שבורה אחורי הכבוד ולא יכול להשיגו, כל שכן בימי זקנה שאין לו כח עוד לדודף אחורי שישאר מבעלי שם כבוד...

אבל הבורה מן הכבוד, שבעל ימי היו אין הכבוד יכול להשיגו, אבל בימי זקנה כאשר כבר חלש הוא, ועומד לפושט, הכבוד מודרנו יותר ממנו ומשיגו...

הכרת הטוב

מתוך מתוך רגשי שבח ותודה, באנו בזה להביע ברכת יישר כח מודובה לציבור קוראים מכובדים ונאמנים
שהווינו ובעו והזמיןו לעצם לטובתם ולהנאותם את הקונטראט החשוב

"כטוב בעיניהם"

בזה הושקע عمل רב ויגיעה עצומה של דמי"ט תרתוי משמע, כדי להציג בפניכם

צרור גדול של דברי תורה מהעידית שביעידית

על ימי הפורים ומגילת אסתר

שיופיעו לידיים אי"ה בשבוע פרישת צו הבעל"ט, למען ישבעו ויתענו בו מ טוב דשן נפשם לקראת חג הפורים
הבעל"ט בקהל רינה והמן חוגגו!

אנו מובטחים בע"ה שתתענגו בו

ויהי לכם למשיב נפש ולשמחת יום טוב!

נ.ב. הזמן האחרון להזמנת הקונטראט הוא ביום א' צו הבעל"ט לעת ערב

והנה המדרש בשבוע זו מפליג בעונתנותו הגדולה של משה רבינו ע"ה, וצ"ב דא"כ איך הרהיב עוז בנסיבותו לקבל התורה מסני, שהتورה גדלה קושתה עד אין ערוך וחקר? וככ"ל, שלמד בן מהחר סני, שראתה שהקב"ה בודק מוחפש אחרי הנמנוכים ליתן על ידיהם התורה. וא"כ גם הוא מן הנמנוכים שראתה ליתן לחם התורה? וזה דתנן בפרק אבות, "משה קיבל תורה מסני", שהו קושיא ותויזע, "משה קיבל תורה", ולכארה הייך זה אפשר להענו מואוד מכל האדם? ועל זה בא כמשיב "מסני", שלמה עצמו מהחר סני, שגמ' הוא מן הנמנוכים...
(קדושת לוי)

אדם כי יקריב מכם קרבן לד' (א' ב').

איתא במדרש מכם ולא משה.

ויל דאיתא דהאדם לא יאמר לד' קרבן רק יאמר קרבן לד', כי אולי ימות באמצע דבריו ואם יאמר קודם "לד'" ימות נמצא שהוציאו שם שמים לבטלה. וזה אמר אדם כי יקריב מכם "קרבן לד'" שפטם אדם שאינו יודע يوم מותו יאמר קרבן לד', ולא משה, כיון שידע يوم מותו אין לו להחשש שימוש באמצע...
(מדרש יהונתן)

אדם כי יקריב מכם קרבן לד' מן הבהמה וכו' תקריבו את קרבנכם (א' ב').
לבראך המשיך הכתובים יש לומר, עפ"ד המדרשدمדת הדין אמרה "נפש החוטאת תמות", והتورה אמרה יביא קרבן ויתכפר, והקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר.
וא"כ נמצא דמדת הדין חסה על הבהמה ולא על האדם, והتورה חסה על האדם ולא על הבהמה, והקב"ה חם על שניהם ובכלל שיעשה תשובה.

וזה פירוש הכתוב "אדם ובאהמה תושיע ה", דהיינו "אדם ובאהמה", שימצא מי שיריצה להציל את שניהם, והוא רק "תושיע ה"...
וה"ע, "אדם כי יקריב מכם", שאם האדם יקריב מעצמו על ידי תשובה ומעשי הטובים, והוא "קרבן לד'", שווה דורש ה, אבל "מן הבהמה", שעל ידי זה ימות הבהמה, "תקריבו את קרבנכם" דיקא, אבל לא קרבן ה, שהרי הוא לא דרש מעמכם רק תשובה ולא מיתת הבהמה בכלל...
(אמרי יוסף)

ובזה הבדיקה יש לפרש, דהנה יש חילוק נדול בין עצה של הتورה לבין של הקב"ה, שבזמן שהעצה של התורה הוא רק כשייש ביהם קיים הרי עצת הקב"ה הוא גם לזמן זה.
ובזה ילי"פ הכתוב "עדותיך נאמין מאוד לביותך נאה קודש ה' לאורך ימים". דעתויך הינו התורה, שהتورה צייתה להביא קרבן, וזה נאמין מאוד, שהוא עצה טيبة לאדם, אבל רק "לביותך נאה קודש", כשהמקדש קיים, אבל ה' הינו העצה של הקב"ה שיעשה תשובה, והוא "לאורך ימים"...

(הרתק ר' מאיר מפרעםישלאן וי"ע)

ויש להוסיף להניל, שלפי מדת הדין הרי ה' האדם חייב מיתה ה'. והנה בשעה שברא הקב"ה את העולם הרי בראשה במדת הדין, והוא ה' שמו רך אלקים, רק לאחר שראה שאין העולם מתקיים שיתף לה מדת הרחמים וקיבל שמו הו"י לצרף לשמו הקדום. ואם לא היה לו רק שם אחד של אלקים ה' ה' כל', כמו שייעצה מדת הדין.
נמצא שהעולם מתקיים רק לאחר שינויו עוד שם להקב"ה הרומו למדת הרחמים. ובזה ילי"פ "כי לא יטוש ה' את עמו", להזכירם וכן שאמורה מדת הדין, והינו טעם מאחר "בעבור הגודל שלו", ששמו נעשה גדול יותר בנסיבות עם שם נוסף של הו"י...

מכאן אמרו "כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טيبة הימנו". תדע לך שכן הוא, ממש אביה החכמה ואביה הנבואה שהוציא את ישראל ממצרים ועלה לשמי מרים והורד תורה מן השמים ונתעטך במלאת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרה לו ה', שנאמר "זוקרא אל משה" (מדרש רבה).

ולכארה צריכים להבין מהו הענן - ש"נבללה טובה הימנו?"

ויל שונתם היא לפי מה שאמרו חז"ל (ברכות ל"ג) "גזרלה דעתה שננתנה בין שתי אותיות שנאמר 'ב' קל דעתה ה'". ולכן "ת"ה שכן בו דעת נבילה טوبة הימנו", כי על עור הנבילה אפשר לנכון מזוודה כדאיתא בסוכה שבת (קח), עור הנבילה נמצא בין שני שמות, המזוודה מצד אחת, והשם הו"ה שכותבים על גבו מהצד השני, ואילו אותו ת"ח שאין בו דעת, אינו זוכה להיות בין שני השמות. לפיכך שאין בו דעתה שננתנה בין שני אותיות...
(אהבת דוד להחיד"א דרוש ב')

וועיל על פי מה שmobא במדרש: מעשה בטבח שהיה מאכיל נבלות וטריפות, ופעם אחת שתה יין בערב שבת ועלת לתג ונפל ומת, והוא הכלבים אוכלים את דמו. באו ושאלו לו לרבי הינאי: מהו להוציאו מן הכלבים? אמר להם: הניחו להם לכלבים, שמשליהם הם אוכלים, הרי נאמר בתורה: "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו", וזה היה גולן את הכלבים וממאכיל את ישראל, לפיכך הם נפרעים מהם עבשו.

לכן, "תלמיד חכם שאין בו דעה" – כמובן, שאיננו יודע לפסק הלכה כראוי ואף על פי כן הרי הוא עונה לשאלות ומתריר איסורים, וגורם על ידי כך שיאכלו בני אדם נבילות וטריפות – הרי מALLY "נבייה טובה הימנו", שכן הנבילה נאכלת על ידו בני אדם ואילו הוא גופו נאכל בפי הכלבים...).

(לב ארוי)

בספר חזות יאיר מובא: ולכון "נבייה טובה הימנו", כי נבילה מותרת בהנאה לפחות, ומתלמיד חכם שאין בו דעת גם ליהנות אי אפשר...

ואילו הנה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ע אמר שלכון "נבייה טובה הימנו" – משום כי נבילה מטמא רק על ידי מגע ומושך, אבל בשאי אין אתה נוגע בה, כשאין לך קשר אתה, אינה מטמאת. אבל תלמיד חכם שאין בו דעת, אין מנוס ממנג, אתה מסתתר מפניו, והוא רודף ובא אליך הביתה...).

ועדי' בעין זה בס' דברי חנוך השלם ח"א בשם הרה"ק ר' ברוך מגארליען ז"ע
על הרבנים הנוטנים הכספיים

והנה"ק ר' משולם פיש' הורוויז ז"ל בעמ"ס בר לויי פירש בדרך צחות, עפ"ט שמצינו בגמרא (ב"ב כ"ה), "מרחיקין את הנבילות מן העיר חמישים אמה" עי"ש, ועוד אמרו חז"ל (סנהדרין צ"ב) "כל אדם שאין בו דעת לבסוף הוא גולה שנאמר" לכון גלה עמי מבלי דעת".

וזהו שאמור המדרש: "כל ת"ח שאין בו דעת", ועל כן אף שהוא ת"ת, אבל אין בו דעת, הרי לבסוף הוא גולה, א"כ נבילה טובה הימנו, דאיilo נבילה יש לה שיורר דמරחיקין מן העיר רק חמישים אמה, וזה שאין בו דעת הוא גולה ואין בו שיורר עד כמה יהיה נע ונד בארץ...).

(קובץ ברם שלמה, צ"ה)

מן הבחמה מן הבקר ומין הצאן תקריבו את קרבנכם (א' ב').
איתא במדרש ג' טעמים לא צוה הקב"ה להביא קרבן רק מן הבחמות ולא מן החיות, א' משום לא להטריה יותר מדי את האדים לילך לנוד חיות בעיר, משא"כ בחמה נמצאת עמו במקומם ישב בני אדם, ב' דההיה בכלל רודפים והבחמה בכלל נרדפים והאלקים יבקש את הנרדף, ג' דשנאוי לפני הקב"ה גאותה, דההיות הולכות בראש מורים וכנות הרות, משא"כ הבחמה הולכת בשפלות ובגניכות הרוח וראשה לארי.

אולם באמת לפי שני הטעמים הראשונים היה צריך להזמין דלעתיד לבוא ירעה אריה עם פרה, וגר זאב עם כבש, יתקיימו החיות בין ישבו בני אדם ולא יצטרכו לצד אותם בשדות וביערות, וגם לא יהיו עוד בכלל רודפים, ובכל זאת לא יהיה כשר להקריב קרבנות רק מן הבחמות, הרי שהחitem השליishi דהינו שחביב לפני הקב"ה שפלות הרוח הוא העיקרי.

זהו מה שאמר דוד המלך געים ומירות ישראל "זבחו אלקים רוח נשבר ונרכחה אלקים לא תבזה", כי זה עיקר אצל הקב"ה, והראיה, "התיבה ברכזך את ציון תבנה חומות ירושלים" גם לעתיד לבוא כשתבנה חומות ירושלים "או ילו על מזבחך פרים" גם או ילו רק בהמות ולא חיות...).

זכור תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו (א', ג').
ויל' דאיתא במדרש רבא (ויקרא פ"ג) מעשה בשור אחד ששמשכוו לקרב וכוי ולא נמשך וכוי ואח"כ הוציאו מהט ממנו ונתרבר שעיל מומ...
וזש"ה זכר תמים יקריבנו, וקשה איך נדע אם בעיל מומ הוא או לאו, הרי אפשר שיש מום בפנימיותו, על זה מתרין "אל פתח אهل מועד יקריב אותו לרצוניך", דוקא, ואם לא ירצה לילך מרצונו אכן נדע,DB בעיל מומ הוא...
(דריש שמואל)

זרקו את חdem על המזבח סביב (א', ח').
הנה הדין הוא שאמ וורקין את דם של בהמה או דם העולה ישפיך על מהচיטו התחתון של המזבח הנקרא "למעטה מהות הסיקרא", ודם חטאת הוא "למעלה מהות הסיקרא", ולאידך אם מביאין קרבן של עוף, הדין הוא להיפוך, שדם עולה הוא למעלה מהות הסיקרא, ודם חטאת הוא למיטה, וזה צ"ב גדול בסברתו וטעמו?

אך יש לומר, דהנה בהמה הרי בדרך כלל מביאו העושר, ועל כן אם העושר מביא סתם עולה שהוא לנבדה זה אינו חידוש כל כה, שהרי עושר הוא ורוצה לקצת כבוד... ועל כן זורקין אותו רק מלמטה, אבל אם מביא חטאת, הרי שהעושר ראה והכיר החטא בעצמו... והוא כבר חידוש גדול....DOI והשוב שירוקנו מלמעלה...).

ולאידך אצל העני, אם מביא חטאת זה אינו חידוש כל כה, כי העני הוא שפל ברך ודכא וחושב תמיד שחטא, אבל הרבהות הוא אצלו כמשמעותו נדבה, היינו שקיים מומאכלו בכדי להביא קרבן להו, ועל זה כבר זורקין למעלה...
(הרה"ק החוצה מלובלין ז"ע)

ומליך את ראשיו (א', ט"ז).

ליקא מידי דלא רמייא באוריתא, גם "חייב איניש לבסומי בפורייא עד דלא ידע", יש לה מקור בתורה, דברישת ויקרא כתיב: "זמלך את ראשו ולא יבדיל", ויש לומר בפירושו, "זמלך את ראשו", כאשר מולקים את ראשו של המן, "ולא יבדיל", אין להבדיל בין "ארור חמן לברוך מודכי"....

(ובר יצחק – מועתק מתוך קונטרס "כטווב בעיניכם" על פורים הייל על ידינו בע"ה בימים אלו)

והפיר את מורתה בנוצתה (א', ט"ז).

ולא אמנע מליחסין בזה שיחת חולין של תלמידי חכמים, שיחה נאה ונפלאה ע"ד צחות מכ"ק מו"ח הנאנן הצדיק מו"ח נפתלי שריבער ז"ע מה"ס מעטה נפתחי, בכוונת הכתוב "והסיר את מורתה בנוצתה", כי לפיו שכיסוי הראש מסוגלת להמשיך על האדם יראת הה, וע"כ לגרירא בעינא דשיטנא כי ירא היצר הרע לנפשו, פן עי"ז לא יוכל להם, כי מורה שמים על ראשם, ע"כ מהתאמין לפחות להשומעים לקולו לילך בנילוי הראש, ועי"ז ידחה היראה מהם.

אמנם עיפוי' בנסיבות בקרית הוצאות בשוקים וברחוותה, אשר יוכרכו לשום כובע על ראשם, ויהוש היצר הרע לנפשו, פן ואולי יוכנו עי"ז ליראה תחתה לכל הפחות, ע"כ שם עצות בנפשו, לחדר המנהג ליתן נוצות בהכובע... ועי"ז נכון לבו ובוטה, כי בודאי לא יבוא מורה על ראש נושא כובע הלווה, וזה "והסיר את מורתה", היינו יראת ה, "בנוצתה", על ידי הנוצתה...
(שלחן מלכים)

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם (ד', ג').

אבל, דהנה לבארה יוקשה הייך יציר שבחהן המשיח יחטא, הרי הוא מזכה את הרבנים כשמלמד אותם דרכי ה' ותורתו, וכייל' בכם' אבות, שבכל המוכחה את הרבנים אין חטא בא על ידו? עכzzל, אכן זה רק כשהם חוטאים, ועל כן מאחר שאינם מציתים לו לילך בדרכי התורה, על כן הרי הוא אכן אינו בכלל מזכה את הרבנים...
וז"ש, "אם הכהן המשיח יחטא", ותקשה הייך זה אפשר הרי הוא מזכה את הרבנים, על זה מתרין "לאשמת העם", שעיל' ידי אשמתם הוא אכן מזכה את הרבנים...
(כתב טופר)

דבר אל בני ישראל נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאהת מהנה (ד', ב').

ויל"ז, לדכאורה מה שאמר "יעשה מאהת מהנה" מיותר הו? ויל"פ דהנה באמת לא הי' צרך כפירה כל על השוגג, דהרי עשה שלא דעת, אמןם במסת גם بلا דעת נפש לא טוב, שאם חוטא בשוגג בעל ברחו נפשו לא טובה, מאייה עז שכביר עשה בתחילת, כי מי שאין בידו שם עז של מזיד אין חטא של שוגג בא על ידו. כי אפילו בחמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלת על ידיהם.

וזה שאמור הכתוב "נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה", וכי תימוא מהיכן נמשכה לו תקלת זו, הלא אפילו בחמותם של צדיקים וכיו?! לה אמור "יעשה מאהת מהנה", שכביר עשה פעם מכל עבירה, שהוא נורם להגינו לשוגג זו...
(אלשיך ה')

ונפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ד' אשר לא תעשינה ועשה מאהת מהנה (ד', ב').

"ונפש כי תחטא" אם תראה אדם חטא בשוגג הרי זה סימן ש"מכל מצות ד' אשר לא תעשינה ועשה מאהת מהנה" שעבר פעם חטא במזיד ועדין לא עשה תשובה ע"ז, לכן בא אליו שיחטא בשוגג, כי לויל' שיחטא במזיד לא היה הקדוש ברוך הוא מביא תקלת על ידו להכשיל אף' בשוגג...
(אלשיך ה')

כל הזכויות שמורות להעתיק מהגליון הלווה אפילו מקצתו

לנדב נדיבות לגליוני המפואר וכן להאריך ולהעיר על התוכן, יפהña אל אדרעטס' הלזה:

ediesshbedies@gmail.com

או לצלצל:

845.662.1586

יכולין להשיג הגליון על ידי כניסה למערכת "לדעת"

www.ladaat.net/gilionot.php

ולקבלו מדי שבוע בשבוע על ידי מייל נא לכתוב ל...
signup@galgalejournal.com